

Universitat de Lleida

GUIA DOCENT
MALALTIES
ENDOCRINOLÒGIQUES

Coordinació: LECUBE TORELLO, ALBERT

Any acadèmic 2022-23

Informació general de l'assignatura

Denominació	MALALTIES ENDOCRINOLÒGIQUES			
Codi	100566			
Semestre d'impartició	PRIMER QUADRIMESTRE			
Caràcter	Grau/Màster	Curs	Caràcter	Modalitat
	Grau en Medicina	4	OBLIGATÒRIA	Presencial
Nombre de crèdits assignatura (ECTS)	5			
Tipus d'activitat, crèdits i grups	Tipus d'activitat	PRAULA		TEORIA
	Nombre de crèdits	1.6		3.4
	Nombre de grups	4		1
Coordinació	LECUBE TORELLO, ALBERT			
Departament/s	MEDICINA			
Distribució càrrega docent entre la classe presencial i el treball autònom de l'estudiant	De les 125 hores: - El 40% són presencials (per tant, 50 hores són presencials) - El 60% són no presencials (per tant, 75 hores són no presencials)			
Informació important sobre tractament de dades	Consulteu aquest enllaç per a més informació.			
Idioma/es d'impartició	Català/Castellà, en funció del professor.			
Distribució de crèdits	Cirera Torres, Judit (Dept. Medicina Exp.) 1,0 Hernandez García, Marta (Dept. Medicina) 0,8 Lecube Torello Albert (Dept. Medicina) 0,7 Sònia Gatius (Dept. CMB) 0,2 Víctor Manuel Martínez (Dept. Cirurgia) 0,1 Olsina Kisler, Jorge Juan (Dept. Cirurgia) 0,1 Carolina López Cano (Dept. Medicina) 0,9 Santos Rey, M. Dolores (Dept. Medicina) 0,9 Maricruz de la Fuente Juárez (Dept. Cirurgia) 0,3			

Professor/a (s/es)	Adreça electrònica professor/a (s/es)	Crèdits impartits pel professorat	Horari de tutoria/lloc
CIRERA TORRES, JUDIT	judit.cirera@udl.cat	4	
DE LA FUENTE JUAREZ, MARIA DE LA CRUZ	mariadelacruz.delafuente@udl.cat	,3	
GATIUS CALDERO, SONIA	sonia.gatius@udl.cat	,2	
HERNANDEZ GARCIA, MARTA	marta.hernandez@udl.cat	1	
LECUBE TORELLO, ALBERT	albert.lecube@udl.cat	1,3	El contacte es realitzar? a trav?s de l'adre?a alecube@gmail.com
LOPEZ CANO, CAROLINA	carolina.lopez@udl.cat	1,2	
MARTINEZ ALCAÑIZ, VICTOR MANUEL	victor.martinez@udl.cat	,1	
MURIEL ALVAREZ, PABLO	pablo.muriel@udl.cat	,05	
SANTOS REY, MARIA DOLORES	lola.santos@udl.cat	1,6	
VELA POLANCO, FULTON FRANK		,05	

Objectius acadèmics de l'assignatura

Malalties Endocrinològiques és una matèria del quart curs del grau de Medicina que s'imparteix durant el primer semestre. En aquesta assignatura es vol proporcionar als alumnes els coneixements bàsics i necessaris que els

permetin entendre els processos patològics i les malalties del sistema endocrí. Aquests coneixements els hauran de saber utilitzar per resoldre problemes de salut. També es vol afavorir l'adquisició de competències relacionades amb la seva capacitat de comunicació, el treball en equip i en la utilització de les TIC (Tecnologies de la Informació i Comunicació) per a l'obtenció i el maneig de la informació.

L'ensenyament de qualsevol professió sanitària no solament ha de ser de coneixements teòrics i habilitats pràctiques (dels mitjans tècnics diagnòstics i terapèutics) i de les bases per poder aplicar-la al malalt, sinó que és del tot necessari que l'alumne aprengui a utilitzar bé aquests mitjans, i que compregui que la millor relació del professional de la salut-malalt haurà de guiar tota l'actuació professional del futur.

Competències

Competència 94. Reconèixer, diagnosticar i orientar el maneig de les principals patologies del sistema endocrí

Objectius:

- Conèixer les patologies més prevalents de les glàndules endocrines, del metabolisme i les associades a la nutrició.
- Realitzar un enfocament diagnòstic amb les troballes clíniques i indicar les exploracions complementàries adients.
- Formular les diverses opcions terapèutiques farmacològiques i establir les indicacions quirúrgiques.

Competència 95. Patologies de la nutrició

Objectius:

- Reconèixer l'impacte de la nutrició en la prevenció, desenvolupament i tractament de diferents malalties.
- Conèixer les patologies provocades per alteracions quantitatives en l'aport nutricional, tant per excés com per defecte: de l'obesitat a la desnutrició.
- Identificar les patologies derivades d'alteracions qualitatives en l'aport nutricional: malalties carencials.

Competència 126. Anatomia patològica dels diferents aparells i sistemes

Objectius:

- Adquirir les bases, conceptes i el vocabulari anatomopatològic necessaris per a comprendre la fisiopatologia, semiologia, evolució i tractament de les malalties del sistema endocrí.
- Ser capaç de comprendre i utilitzar un informe diagnòstic anatomopatològic.
- Comprendre la importància de l'Anatomia Patològica en el procés de raonament i diagnòstic mèdic de la patologia endocrinològica.
- Ésser conscient de lo fonamental que resulta la correlació clínica-patològica en malalties del sistema endocrí.

Competència 127. Marcadors bioquímics, citogenètics i de biologia molecular aplicats al diagnòstic clínic

Objectius:

- Ser capaç de conèixer els principals marcadors indicadors de malaltia endocrinològica, el seu concepte i la seva interpretació, així com identificar quin ha de ser el moment del procés diagnòstic/terapèutic on s'han de sol·licitar.

Competència 139. Farmacologia dels diferents aparells i sistemes

Objectius:

- Integració de coneixements previs, sobretot de fisiologia, bioquímica, biologia cel·lular i molecular.
- Projecció dels abans esmentats coneixements cap al tractament dels pacients amb substàncies químiques, o sigui fàrmacs.
- Coneixement del llenguatge i els conceptes propis de la Farmacologia.

Competència 142. Nutrició i dietoteràpia

Objectius:

- Introduir els alumnes al concepte del tractament dietètic i la seva importància en el tractament de diferents patologies.
- Saber adaptar l'esquema dietètic més adient en funció dels processos fisiopatològics.
- Introduir els alumnes al concepte de la nutrició artificial i la seva importància en el tractament de diferents patologies.
- Analitzar les diferents tècniques de suport nutricional (suplementació, alimentació bàsica aplicada, nutrició enteral i parenteral) i l'aplicació correcta a les diferents patologies.

Competència 155. Saber utilitzar els diversos fàrmacs adequadament.

Objectius:

- Coneixement dels medicaments més significatius i dels principals grups medicamentosos a l'abast del metge.
- En completar l'assignatura l'estudiant haurà de ser capaç de valorar els aspectes farmacocinètics i farmacodinàmics que condicionen la utilització terapèutica dels fàrmacs estudiats.
- Criteri científic i racionalitat en la prescripció dels medicaments.

Competència 158. Valorar l'estat nutricional i elaborar una dieta adequada a les diferents circumstancies

Objectius:

- Saber fer una avaluació dels requeriments i l'estat nutricional de pacients hospitalitzats i ambulatoris.
- Aprendre a realitzar el càlcul de les necessitats nutricionals.
- Saber fer l'estimació dels requeriments dietètics de patologies específiques.
- Conèixer i saber aplicar els diferents punts de control en el tractament dietètic en malalts amb diferents patologies.

Continguts fonamentals de l'assignatura

25 LLIÇONS MAGISTRALS (grup gran; END classe magistral)

- 1.- Patologia de l'hipòfisi i paratiroides.
- 2.- Patologia hipotàlem-hipofisiària (I). Recordatori anatòmic-funcional. Patologia del hipotàlem. Hipopituitarisme
- 3.- Cirurgia Hipofisiària.
- 4.- Patologia hipotàlem-hipofisiària. Neurohipòfisi.
- 5.- Patologia de la glàndula tiroide i de les glàndules suprarenals.
- 6.- Patologia Tiroïdal (I). Recordatori anatòmic-funcional. Tiroïditis.
- 7.- Patologia Tiroïdal (II). Hipotiroïdisme.
- 8.- Patologia Tiroïdal (IV). Càncer de tiroide.
- 9.- Cirurgia tiroïdal i paratiroidal.
- 10.- Medulla suprarenal. Feocromocitoma i paraganglioma.
- 11.- Hiperplasia suprarenal congènita. Tumors cortical suprarenals.
- 12.- Nutrició.
- 13.- Tumors endocrins gastroenteropancreàtics i tumors carcinoides.
- 14.- Cirurgia dels tumors enteropancreàtics.
- 15.- Obesitat.
- 16.- Metabolisme fosfo-càlcic (1ª part).
- 17.- Metabolisme fosfo-càlcic (2ª part).
- 18.- Malalties de les gònades (I). Gònada masculina. Ginecomàstia.
- 19.- Malalties de les gònades (II). Gònada femenina. Hirsutisme.
- 20.- Diabetis mellitus tipus 2.
- 21.- Diabetis Mellitus: Fisiopatologia general. Diagnòstic i classificació. Diabetis mellitus tipus 1.
- 22.- Complicacions metabòliques agudes de la diabetis mellitus.
- 23.- Bases fisiopatològiques de la microangiopatia diabètica. Retinopatia diabètica.
- 24.- Nefropatia i neuropatia diabètiques.
- 25.- Alteracions del metabolisme de las lipoproteïnes.

9 SEMINARIS (grup gran):

- 1.- Patologia hipotàlem-hipofisiària: Tumors hipofisaris (1ª part).
- 2.- Patologia hipotàlem-hipofisiària: Tumors hipofisaris (2ª part).
- 3.- Patologia Tiroïdal: Hipertiroïdisme.
- 4.- Recordatori anatòmic i funcional de l'adrenal. Recordatori anatòmic i funcional. Insuficiència suprarenal.
- 5.- Patologia suprarenal: Alteracions de la secreció mineralcorticoide.

- 6.- Síndromes Poliglandulars Autoimmunes i Neoplàsia endocrina múltiple.
- 7.- Cirurgia de la glàndula suprarenal.
- 8.- Cirurgia bariàtrica.
- 9.- Diabetis Mellitus: Malaltia macrovascular. Altres complicacions cròniques de la diabetis.

6 SEMINARIS DE CASOS CLÍNICS (grups de 20 alumnes aproximadament)

- 1.- Patologia hipofisària-suprarenal.
- 2.- Nòdul tiroïdal.
- 3.- Nutrició.
- 4.- Obesitat mòrbida.
- 5.- Diabetis tipus 2.
- 6.- Diabetis tipus 1.

4 SEMINARIS DE FARMACOLOGÍA (2 hores, grups de 20 alumnes aproximadament)

- 1.- Farmacologia de les hormones hipofisàries.
- 2.- Farmacologia tiroïdal i antitiroïdal. Farmacologia del calci, fòsfor i funcionalisme ossi.
- 3.- Farmacologia relacionada amb hormones sexuals.
- 4.- Farmacologia de la glucèmia.

Eixos metodològics de l'assignatura

ACTIVITATS D'APRENTATGE

Per assolir els objectius i adquirir les competències atribuïdes es programaran les següents activitats:

Classes magistrals / Lliçons magistrals

Aquestes es realitzaran amb tots els alumnes i no són obligatòries. Tenen com a finalitat donar un visió general de l'contingut temàtic destacant aquells aspectes que els seran útils en la seva formació com a metges.

Seminaris de grup gran

Aquests es realitzaran amb grup sencer i no són obligatoris. El seminari té com a finalitat que l'estudiant apliqui els conceptes teòrics i afronti casos clínics reals perquè discuteixi els conceptes diagnòstics i terapèutics. La participació activa de l'alumnat és essencial. Aquestes sessions també permeten un acostament més en profunditat a determinats temes considerats fonamentals. Els seminaris poden incloure les activitats de grups de discussió, discussió de casos, vídeo - fòrums, etc. i simulacions (roleplaying).

Seminaris de grup petit (casos clínics)

Aquests es realitzaran amb 1/4 dels estudiants, són obligatòries, i s'han de fer amb el grup corresponent. El seminari té com a finalitat que l'estudiant apliqui els conceptes teòrics i afronti casos clínics reals perquè discuteixi

els conceptes diagnòstics i terapèutics. La participació activa de l'alumnat és essencial. Aquestes sessions també permeten un acostament més en profunditat a determinats temes considerats fonamentals. Els seminaris poden incloure les activitats de grups de discussió, discussió de casos, vídeo - fòrums, etc. i simulacions (roleplaying)

Tutories

És una activitat que es pot realitzar com a tancament d'un grup temàtic. Tindrà com a finalitat fer una posada en comú dels continguts temàtics, orientar els aprenentatges evitant la dispersió, clarificar dubtes i establir un diagrama conceptual.

Pla de desenvolupament de l'assignatura

S'adequarà el pla de desenvolupament d'acord a les directrius del departament de Medicina i als calendaris oficials. L'assignatura es desenvoluparà seguint l'horari que trobareu a la web de la titulació, tot i que l'ordre expositiu de les classes i/o seminaris pot variar en funció de les necessitats dels alumnes i professors.

Sistema d'avaluació

La nota final serà la suma dels diferents aspectes avaluats i segons les següents consideracions:

Avaluació teòrica: 70% de la nota final. Recuperable.

Avaluació continuada: 30% de la nota final. No recuperable.

Com s'explica a continuació, les dues avaluacions s'han d'aprovar per separat. En cas de no aprovar-se alguna de les 2, no podrà obtenir una nota final de l'assignatura, que es considerarà suspesa.

AVALUACIÓ TEÒRICA (recuperable)

Els coneixements conceptuals i teòrics donats mitjançant les lliçons magistrals (LM) i els seminaris de grup gran (SeEnd) seran avaluats amb un examen tipus test. Ja que en "Malalties Endocrinològiques" hi ha, entre la part teòrica i la pràctica, una connexió impossible de separar, en aquest examen poden plantejar casos pràctics o continguts comentats en els seminaris de casos clínics (SeEndCC).

L'examen el formaran 60 preguntes de resposta múltiple, amb una sola opció vàlida. El nombre total de preguntes podrà modificar-se en funció de l'evolució del curs i el criteri de l'coordinador de l'assignatura. Cada pregunta contestada correctament suma 1 punt. Cada resposta equivocada descomptarà 0,25 punts. La pregunta que es deixa en blanc, ni suma ni resta a la nota final. El resultat final de l'exercici s'expressarà sobre una puntuació total de 10, que serà la nota màxima si totes les respostes són correctes. És a dir, 60 punts corresponen a un 10, mentre que 30 punts corresponen a un 5. El resultat obtingut d'aquesta avaluació teòrica constituirà el 70% de la nota final.

Per poder aprovar l'assignatura s'haurà d'obtenir una nota igual o superior a 5. Serà llavors quan es podrà sumar la nota de l'avaluació continuada.

Una nota inferior a 5 suposa el suspens en la convocatòria semestral, i obliga a realitzar la recuperació de juliol, on es continuarà demanant més d'un 5 per aprovar l'assignatura.

La nota d'aquesta avaluació teòrica tindrà una validesa d'1 any acadèmic.

AVALUACIÓ CONTINUADA (no recuperable)

L'avaluació continuada engloba l'assistència i participació en els Seminaris de Casos Clínics d'Endocrinologia (SeEndCC) i en els Seminaris de Farmacologia de el Sistema Endocrí (SeFarmaEnd). Per a cadascuna d'aquestes matèries (SeEndCC i SeFarmaEnd) s'emetrà una puntuació sobre 10, i la nota final serà la seva mitjana ponderada.

El resultat obtingut d'aquesta avaluació continuada constituirà el 30% de la nota final (15% SeEndCC i 15% SeFarmaEnd).

És important recordar que la puntuació aconseguida en aquesta avaluació continuada no és suficient per aprovar l'assignatura, i no es comptabilitzarà si no s'aconsegueix més d'un 5 en l'avaluació teòrica final.

De forma general, l'avaluació contínua en cada seminari tindrà en consideració: l'assistència, la qualitat dels treballs individuals, el treball i la qualitat dels casos clínics presentats, la participació activa ...

L'àrea de coneixement d'Endocrinologia realitzarà 6 seminaris de casos clínics. Quan sigui necessari, el material didàctic estarà disponible al campus virtual Sakai. Generalment, el mateix dia de seminari, a l'inici de la mateixa es faran 5 preguntes per avaluar la preparació que ha fet l'estudiant. Durant tot el seminari, es comentaran els diferents aspectes clínics de el cas o casos presentats. L'assistència a aquests seminaris és obligatòria, i tan sols es pot excusar l'assistència amb un informe justificant els motius.

L'àrea de coneixement de Farmacologia efectuarà 5 seminaris de discussió i ampliació de les fitxes docents i presentacions de "powerpoint" que es trobaran disponibles els recursos de campus virtual d'aquesta matèria i que l'estudiant haurà d'haver estudiat prèviament. L'avaluació dels seminaris de Farmacologia es realitzarà en l'últim seminari on es farà un exercici sobre tots els continguts impartits, que puntuarà sobre 10 i no serà recuperable.

No superar l'avaluació contínua suposa que l'alumne haurà de repetir-la en cursos posteriors.

La nota d'aquesta evolució continuada tindrà una validesa d'1 any acadèmic.

RECUPERACIÓ

El període de recuperació de la part teòrica serà durant el mes de Juliol. En la recuperació es mantindran els mateixos criteris d'avaluació, però en aquesta convocatòria, si no s'aconsegueixen els requisits prèviament comentats, la qualificació serà de suspens i suposarà la nova matriculació de tota l'assignatura.

Bibliografia i recursos d'informació

Més enllà de les monografies i articles de revistes que sobre temes concrets cadascun dels professors pot recomanar, creiem que és suficient per als alumnes de l'assignatura la informació proporcionada en els següents dos tractats de medicina interna:

.- Ferreras Rozman. Tractat de Medicina Interna.

.- Harrison. Principis de Medicina Interna.

Si algun estudiant vol aprofundir en algun tema en concret, o al global de l'assignatura, aconsellem el contacte directe amb el professor corresponent.